

Programul Operațional Sectorial de MEDIU 2007-2013 *sinteză*

Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) este strâns corelat cu obiectivele naționale strategice prevăzute în Planul Național de Dezvoltare (PND) și se bazează pe principiile și practicile Uniunii Europene. POS Mediu este astfel conceput încât să reprezinte un catalizator pentru o economie mai competitivă, un mediu mai bun și o dezvoltare regională mai echilibrată. POS Mediu continuă programele de dezvoltare a infrastructurii de mediu și ia în considerare programele de dezvoltare inițiate în cadrul asistenței de preaderare (Phare și ISPA). POS Mediu se bazează pe obiectivele și prioritățile politicilor de mediu ale Uniunii Europene, reflectând atât obligațiile internaționale ale României cât și interesele specifice naționale.

POS Mediu dezvoltă prioritatea 3 a Planului Național de Dezvoltare 2007 - 2013, «Protejarea și îmbunătățirea calității mediului». Prioritățile POS Mediu țin seama de necesitățile de dezvoltare ale României și se bazează pe experiența acumulată în dezvoltarea programelor de pre-aderare în sectorul de mediu. Din perspectivă internațională, acestea au la bază Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă și al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu.

Obiectivul constă în reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu atât din punct de vedere cantitativ și calitativ. Aceasta ar trebui să se concretizeze în servicii publice eficiente, cu luarea în considerare a principiului dezvoltării durabile și a principiului “poluatorul plătește”.

Obiectivul global al POS Mediu constă în îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, vizând, în principal, respectarea acquis-ului comunitar de mediu.

POS Mediu vizează reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România în ceea ce privește standardele de mediu, luând în considerare două obiective pe termen lung:

- Asigurarea accesului la utilitățile publice de bază;
- Îmbunătățirea calității mediului.

Obiectivele specifice ale POS Mediu sunt:

- Îmbunătățirea accesului la infrastructura de apă, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015.
- Ameliorarea calității solului, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015.
- Reducerea impactului negativ cauzat de centralele municipale de termoficare vechi în cele mai poluate localități până în 2015.
- Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea implementării rețelei Natura 2000.
- Reducerea riscului la dezastre naturale, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

AXE PRIORITARE

Axa prioritară 1 – Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată

- Extinderea/modernizarea infrastructurii de apă/apă uzată

Axa prioritară 2 – Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate

- dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor
- extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
- reabilitarea siturilor contaminate

Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în zonele prioritare selectate

- Reabilitarea sistemelor municipale de încălzire

Axa prioritară 4 – Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii

- întărirea infrastructurii instituțiilor responsabile de protecția naturii pentru crearea și implementarea planurilor de management
- pregătirea și elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate, inclusiv sistemul de monitorizare
- reconstrucția ecologică a zonelor cuprinse în rețeaua Natura 2000

Axa prioritară 5 – Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc

- Protecția împotriva inundațiilor
- Combaterea eroziunii costiere

Axa prioritară 6 – Asistență Tehnică

- sprijin pentru management-ul și evaluarea POS
- sprijin pentru informare și publicitate.

AXA PRIORITARĂ 1 - „Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată ”

Obiective:

- Asigurarea serviciilor de apă și canalizare, la tarife accesibile
- Asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile în toate aglomerările umane;
- Îmbunătățirea calității cursurilor de apă;
- Îmbunătățirea gradului de gospodărire a nămolurilor provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate.

Această prioritate va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Domenii majore de intervenție

- Extinderea/modernizarea infrastructurii de apă/apă uzată

Operațiuni indicative:

- Construcția/modernizarea surselor de apă în vederea potabilizării;
- Construcția/reabilitarea stațiilor de tratare a apei potabile;
- Extinderea rețelelor de distribuție a apei potabile și a sistemelor de canalizare;
- Construcția/reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate;
- Construcția/reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor;
- Contorizare, echipament de laborator, echipamente de detectare a pierderilor, etc.

AXA PRIORITARĂ 2 “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate”

Obiective:

- Creșterea gradului de acces la serviciile publice de salubritate de calitate corespunzătoare și la tarife acceptabile;
- Reducerea cantității de deșeuri depozitate;
- Creșterea cantității de deșeuri reciclate și valorificate
- Reducerea numărului de situri contaminate

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Domenii majore de intervenție

- dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor

- extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
- reabilitarea siturilor contaminate

Operațiuni indicative

- Construcția unor noi depozite de deșuri municipale
- Construcția facilităților de sortare, compostare și reciclare;
- Achiziționarea și instalarea sistemelor de colectare selectivă,
- Construirea unor facilități adecvate pentru deșeurile periculoase municipale și alte tipuri specifice de deșuri
- Reabilitarea siturilor contaminate

AXA PRIORITARĂ 3 „Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în localitățile cele mai afectate de poluare”

Obiective:

- Reducerea emisiilor de poluanți proveniți de la centralele municipale de termoficare;
- Ameliorarea nivelului minim de concentrație al poluanților în localitățile vizate;
- Îmbunătățirea sănătății populației în localitățile afectate.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Domenii majore de intervenție:

- Reabilitarea sistemelor municipale de încălzire

Operațiuni indicative:

- re tehnologizarea instalațiilor mari de ardere (reabilitare cazane, turbine de aer);
- introducerea BAT (cele mai bune tehnici disponibile) pentru reducerea SO₂, NO_x și pulberi (prin măsuri de desulfurare, denoixare și desprăfuire)
- introducerea contorizării;
- reabilitarea depozitelor de zgură și cenușă;
- reabilitare rețele de distribuție apă caldă și căldură

AXA PRIORITARĂ 4 “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”

Obiective

- conservarea diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică;

- asigurarea utilizării durabile a ariilor protejate.

Aceasta prioritate va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Domenii majore de intervenție

- întărirea infrastructurii instituțiilor responsabile de protecția naturii pentru crearea și implementarea planurilor de management.
- pregătirea și elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate, inclusiv sistemul de monitorizare.
- reconstrucția ecologică a zonelor cuprinse în rețeaua Natura 2000.

Operațiuni indicative:

- Control, aplicare, instruire și întărirea capacității instituționale a autorităților, pregătirea studiilor științifice, a inventarelor, cartografierea
- Pregătirea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000, a planurilor de acțiune pentru protecția și conservarea speciilor de interes comunitar, activități de conștientizare și educație de mediu; stabilirea sistemelor de monitorizare a habitatelor naturale protejate și a speciilor sălbatice;
- Investiții pentru sprijinirea reconstrucției naturale, protecția și conservarea habitatelor și a speciilor, dezvoltarea infrastructurii (construirea și dotarea sediilor administrațiilor rezervațiilor și centre de vizitare, etc.) și achiziționarea terenurilor necesare pentru managementul adecvat în vederea conservării naturii, în zonele din cadrul rețelei Natura 2000.

AXA PRIORITARĂ 5 “Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc”

Obiective:

- contribuția la un management durabil al inundațiilor în zonele cele mai expuse la risc;
- protejarea și reabilitarea litoralului Mării Negre.

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Domenii de intervenție:

- Protecția împotriva inundațiilor
- Combaterea eroziunii costiere

Operațiuni indicative:

- lucrări de construcție pentru prevenirea inundațiilor și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor;
- elaborarea unor hărți de pericol și risc al inundațiilor;
- reabilitarea litoralului Mării Negre afectat de eroziune.

AXA PRIORITARĂ 6 „Asistență Tehnică”

Obiectiv: consolidarea sistemului de management, monitorizare, control și evaluare a implementării POS

Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Domenii de intervenție:

- sprijin pentru management-ul și evaluarea POS
- sprijin pentru informare și publicitate.

1. sprijin pentru management-ul și evaluarea POS**Operațiuni indicative:**

- Sprijin pentru pregătirea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare;
- pregătirea documentelor/strategiilor necesare pentru identificarea și justificarea necesității proiectelor;
- pregătirea, selectarea, evaluarea și monitorizarea Programului și operațiilor individuale, incluzând sprijinul pentru Organismele Intermediare pentru astfel de activități; utilizarea serviciilor de consultanță, când este cazul;
- pregătirea misiunilor de audit și a controalelor la fața locului;
- elaborarea de studii, analize și rapoarte axate pe monitorizarea impactului pentru implementarea programului, analiza de eficiență a structurilor de implementare, identificarea punctelor slabe ale programului în vederea formulării de recomandări pentru îmbunătățirea eficienței managementului programului;
- consolidarea capacității administrative a Autorității de Management, a Organismelor Intermediare și a beneficiarilor – activități de instruire privind managementul fondurilor structurale pentru AM, OI și beneficiari;
- achiziționarea aplicațiilor specifice IT pentru POS Mediu;
- remunerarea unor experți angajați temporar de AM în vederea implementării responsabilităților menționate anterior.

2. sprijin pentru informare și publicitate

Operațiuni indicative:

- elaborarea și implementarea Planului de Comunicare și Informare;
- servicii de consultanță pentru elaborarea materialelor de informare, pregătirea rapoartelor de evaluare pentru POS Mediu;
- activități de publicitate și informare – organizarea de seminarii, pregătirea materialelor de informare, dezvoltarea și actualizarea site-ului web al POS Mediu, diseminarea materialelor și broșurilor informative pentru public, dar și pentru potențialii beneficiari.

PLANUL FINANCIAR

Bugetul total al POS Mediu pentru perioada de programare 2007-2013 este de aproximativ 4,900 miliarde Euro.

Alocarea financiară pentru POS Mediu reprezintă 18,5% din totalul fondurilor alocate României pentru perioada 2007 - 2013, adică 3,960 miliarde Euro. Sursele comunitare sunt asigurate din Fondul de Coeziune (2,877 miliarde Euro) și Fondul European pentru Dezvoltare Regională (1,083 miliarde Euro).

La acestea se adaugă o contribuție națională de aproximativ 943,51 milioane Euro.

Fond	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
FEDR	76	109	146	173	183	193	203	1083
FSE								
FC	209	295	389	457	483	509	535	2877
TOTAL	285	404	535	630	666	702	738	3960

Contribuția Instrumentelor Structurale s-a calculat în baza următoarelor considerente:

- pentru proiectele finanțate prin FEDR rata maximă standard de finanțare UE este de 80%;
- pentru proiectele finanțate prin FC rata maximă standard de finanțare UE este de 85%.

Axe	Fond	Contribuție UE	Contribuție națională			Total PO	Rată cof. UE	BEI, alte instrumente
			Publică	Privată	Total			
0	1	2	3	4	5=3+4	6=2+5	7	8
Axa Prioritară 1	FC	2440	430,59	0	430,59	2870,59	85%	
Axa Prioritară 2	FEDR	773	193,25		193,25	966,25	80%	
Axa Prioritară 3	FC	200	200		200	400	50%*	
Axa Prioritară 4	FEDR	150	37,5		37,5	187,5	80%	
Axa Prioritară 5	FC	237	42,17		42,17	279,17	85%	
Axa Prioritară 6	FEDR	160	40		40	200	80%	
TOTAL	FEDR + FC	3960	943,51		943,51	4903,51		

IMPLEMENTARE

Autoritate de Management (AM) – Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor prin Direcția Generală pentru Managementul Instrumentelor Structurale cu rol de coordonare globală și management al implementării POS Mediu.

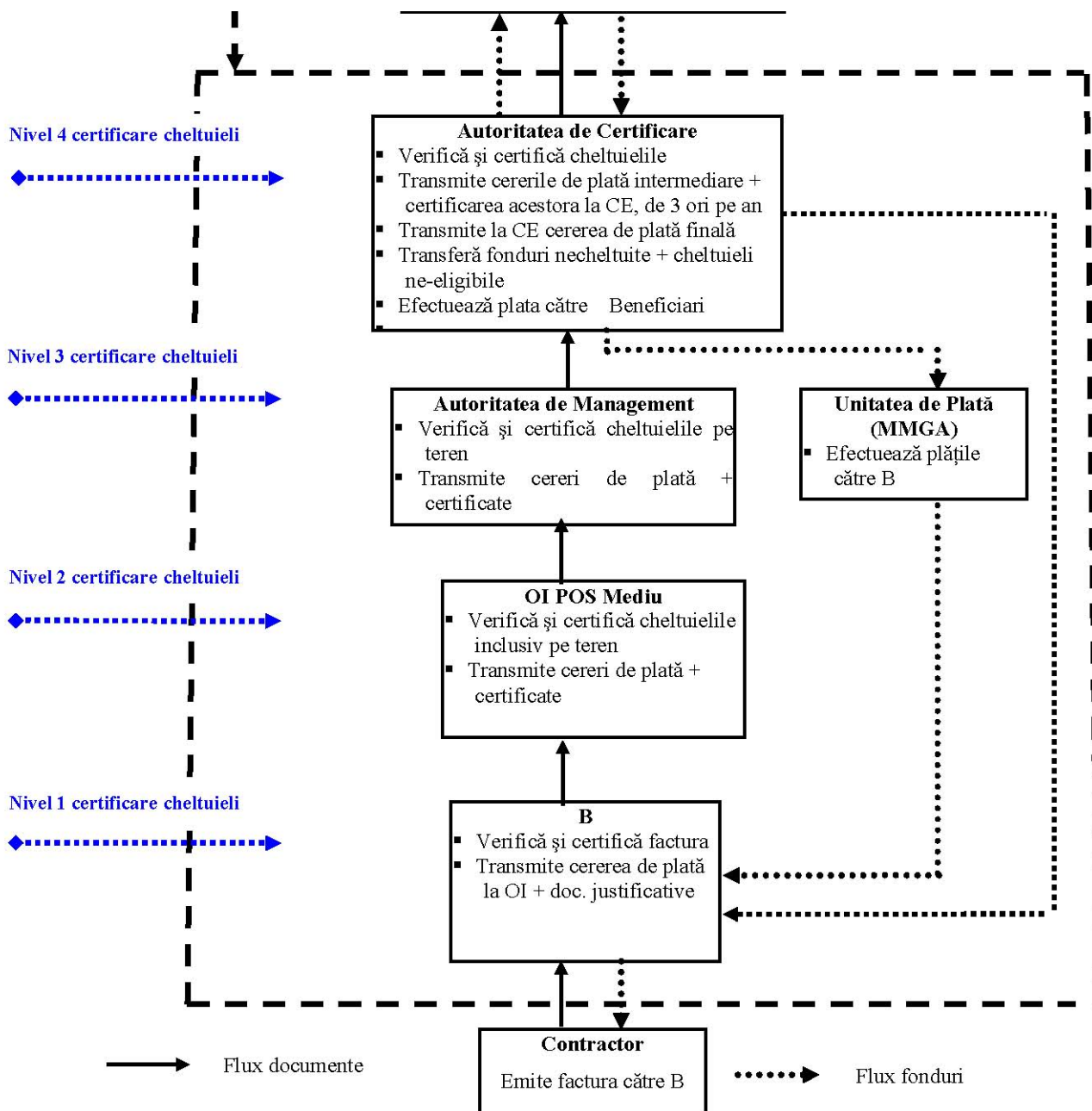
Organisme Intermediare (OI) – toate cele 8 Agenții Regionale pentru Protecția Mediului prin Direcția Instrumente Structurale creată în cadrul fiecărei ARPM. Fiecare ARPM va primi sarcini privind programarea, monitorizarea, managementul financiar și control în baza unui contract de management semnat cu MMGA, conform prevederilor Regulamentului General.

Cele 8 ARPM-uri sunt :

- ARPM Bacău pentru REGIUNEA 1 NORD-EST
- ARPM Galați pentru REGIUNEA 2 SUD-EST
- ARPM Pitești pentru REGIUNEA 3 SUD-MUNTENIA
- ARPM Craiova pentru REGIUNEA 4 SUD-VEST
- ARPM Timișoara pentru REGIUNEA 5 VEST
- ARPM Cluj-Napoca pentru REGIUNEA 6 NORD-VEST
- ARPM Sibiu pentru REGIUNEA 7 CENTRU
- ARPM București pentru REGIUNEA 8 BUCUREȘTI-ILFOV.

Autoritate de Certificare (AC) a fost creată în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, prin preluarea unei părți din personalul Direcției Generale Fondul Național de Pre-aderare din cadrul MFP (HG 208/2005).

Autoritatea de Audit (AA) - Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi înființată prin Legea nr. 200/2005 privind aprobarea OUG nr. 22/2005 pentru completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legislația de mediu armonizată cu legislația Uniunii Europene; strategii și planuri de implementare a Directivelor pe fiecare sector de mediu; ▪ Existența structurilor instituționale de bază pentru protecția mediului – pentru monitorizarea conformării cu acquis-ul comunitar, pentru implementarea programelor de dezvoltare, pentru managementul integrat al resurselor de apă pe bazine hidrografice; ▪ Experiența în derularea proiectelor finanțate din fonduri de pre-aderare (PHARE, ISPA, SAPARD) sau din alte surse internaționale; pregătirea cu suport PHARE și ISPA a unui portofoliu consistent de proiecte în vederea finanțării prin POS; ▪ Existența unui număr de aprox. 25 operatori care au beneficiat de asistență substanțială în perioada de pre-aderare și care pot contribui la eficientizarea serviciilor de apă în regiune; ▪ Delimitarea aglomerărilor și a zonelor pentru managementul și evaluarea calității aerului; ▪ Varietatea și bogăția biodiversității și a regiunilor bio-geografice din România; ▪ Delimitarea ariilor protejate; ▪ Aprox. 8% din întregul teritoriu al României este deja declarat arie protejată; 21 de arii speciale protejate au fost identificate și îndeplinesc criteriile Natura 2000; ▪ Potențial turistic semnificativ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Accesul redus al populației la sisteme centralizate de apă și salubritate comparativ cu țările UE; calitatea scăzută a apei potabile furnizate către populație în multe zone; ▪ Nivelul relativ scăzut al investițiilor, după 1990, în toate sectoarele de mediu comparativ cu necesarul de investiții pentru conformarea cu standardele europene; ▪ Capacitatea administrativă insuficientă, în special la nivel regional și local, în implementarea legislației de mediu și a proiectelor cu finanțare internațională ▪ Existența unui număr mare de situri poluate istoric cauzate de activități economice intensive fără aplicarea unor politici adecvate de protecție a mediului; ▪ Slaba conștientizare a populației și a agenților economici privind gestionarea adecvată a deșeurilor, respectiv a ariilor speciale protejate; ▪ Proportie ridicată a cantității de deșeurii care se produce și se depozitează; nivel redus al colectării selective a deșeurilor; insuficienta dezvoltare a pieței de reciclare și valorificare a deșeurilor; ▪ Un număr mare de habitate și specii aflate în pericol; resurse financiare și umane scăzute pentru managementul ariilor protejate și a biotopurilor importante; ▪ Lipsa planurilor de management pentru ariile protejate; ▪ Consum ridicat de resurse primare (în special combustibili fosili) și emisii specifice ridicate de Nox și SO₂, provenite în special de la instalațiile mari de ardere
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utilizarea fondurilor UE ca o contribuție importantă pentru îmbunătățirea standardelor de mediu și în România; ▪ Creșterea standardelor de viață și a oportunităților economice prin asigurarea unor servicii publice de calitate, prin remedierea siturilor poluate, prin reducerea riscurilor la dezastre naturale; ▪ Aplicarea principiului parteneriatului în luarea deciziilor în domeniul protecției mediului; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Capacitate scăzută a beneficiarilor finali/autorităților locale de a elabora aplicații la standardele europene; ▪ Neconformarea cu cerințele Directivelor UE pentru sectorul de apă în cazul unei absorbții scăzute a fondurilor europene cauzate de procesul complex de pregătire și gestionare a proiectelor, precum și a co-finanțării costisitoare; ▪ Dificultăți în susținerea costurilor de investiție a proiectelor în domeniul infrastructurii de mediu, în special de către comunitățile mici și

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea unor planuri de investiții pe termen lung în condițiile dezvoltării durabile; ▪ Implementarea legislației cu privire la introducerea celor mai bune tehnologii disponibile în infrastructura de mediu; creșterea eficienței utilizării resurselor și a energiei; ▪ Reducerea discrepanțelor între regiuni, precum și între sate și orașe; ▪ Îmbunătățirea accesului populației și agenților economici la servicii publice de apă, canalizare și termoficare; ▪ Îmbunătățirea performanțelor operatorilor de servicii publice; ▪ Oportunități pentru investiții private și comerț; ▪ Oportunități de afaceri pentru companiile străine pentru a investi în sectorul de apă (în contextul fondurilor alocate); ▪ Dezvoltarea unei piețe viabile de reciclare a deșeurilor/materiei prime rezultate din procesarea deșeurilor; ▪ Proiecte comune de implementare pentru reducerea emisiilor de GHG; ▪ Introducerea surselor regenerabile de energie; ▪ Dezvoltarea de Parteneriate Public-Private pentru sectorul de mediu; ▪ Existența unor date anuale privind producerea și managementul deșeurilor la nivel național; ▪ Dezvoltarea turismului ecologic. 	<p>medii;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene privind schimbul de tehnologii și folosirea BAT pentru IMA; ▪ Presiunea crescută asupra biodiversității și calității aerului în corelare cu creșterea economică; ▪ Infrastructură slabă pentru colectare, transport și eliminare a deșeurilor; ▪ Ineficiența investițiilor pe termen scurt și mediu pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale care pot provoca pagube materiale și umane importante.
---	--